

5. Omistusoikeus, tekijänoikeus ja vahingonkorvaus

1. Selvitä, mitä eroa on seuraavilla tekijänoikeuksiin liittyvillä käsitteillä.

a) omistusoikeus – omaisuuden suoja

- Omistusoikeus takaa oikeuden omistaa aineellista ja aineetonta omaisuutta.
- Omaisuuden suoja tarkoittaa oikeutta käyttää omaisuuttaan haluamallaan tavalla, kunhan ei riko lakia. Muiden on kunnioitettava toisen omaisuuden suojaa.

b) immateriaalioikeus – piraattituote

- Immateriaalioikeus takaa oikeuden taideteoksiin ja muihin henkisen työn tuloksena syntyneisiin tuotoksiin.
- Piraattituote on teoksesta tai hyödykkeestä tehty laiton kopio, joka rikkoo tekijänoikeuksia.

c) teoskynnys – suoja-aika

- Teoskynnnyksellä tarkoitetaan seikkoja, joita vaaditaan, että teos on syntynyt ja että teoksen tekijällä on oikeus teokseensa.
- Suoja-aika tarkoittaa sitä aikaa, jolloin tekijänoikeudet ovat voimassa. Yleensä suoja-aika kestää tekijän eliniän ja jatkuu 50–70 vuotta tekijän kuolemasta.

d) siteeraaminen – plagiointi

- Siteeraaminen tarkoittaa puheen tai kirjoituksen lyhyttä lainaamista omassa kirjoituksessa, mikä on laillista, kun ilmoittaa lähteen.
- Plagiointi tarkoittaa teoksen tai sen osan laitonta kopioimista.

2. Minkälaisissa tilanteissa tekijänoikeudet eivät suojaa teosta?

- Jos teos ei ole ylittänyt teoskynnystä.
- Jos joku kopioi teosta omaan käyttöönsä korkeintaan viisi kappaletta.
- Mikäli teoksesta on tehty muunnelma, joka tulkitaan omaksi teoksekseen.
- Jos julkaistua teosta siteerataan kohtuullisesti.
- Mikäli teoksen suoja-aika (50–70 vuotta) on kulunut umpeen.

3. Miksi tekijänoikeuksien loukkaukset ovat lisääntyneet netin käytön yleistymisen myötä?

- Netissä on helppo jakaa esimerkiksi äänitteitä, elokuvia ja pelejä ja niitä on helppo käyttää luvatta.
- Ihmisillä saattaa olla mielikuva, että netissä saa toimia vapaasti ilman mitään rajoitusta.
- Netin valvonta on vaikeaa, koska siellä on materiaalia niin paljon.
- Ihmiset saattavat loukata tekijänoikeuksia, koska he ajattelevat, että kiinnijäämisen riski on pieni.
- Netin käyttäjiä on paljon ja monen tiedot tekijänoikeuksista ovat heikot.